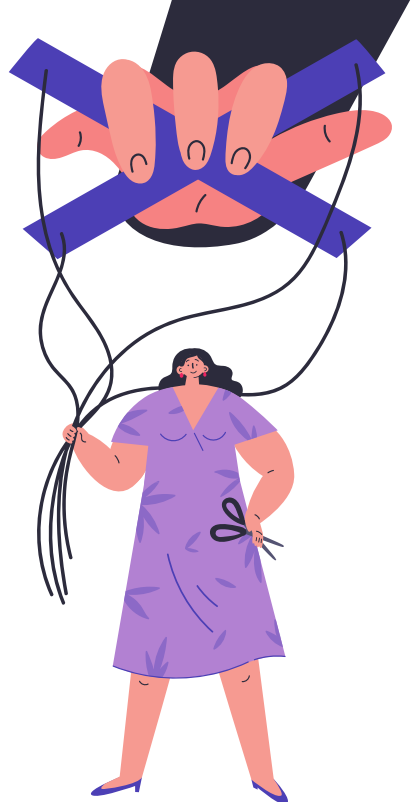
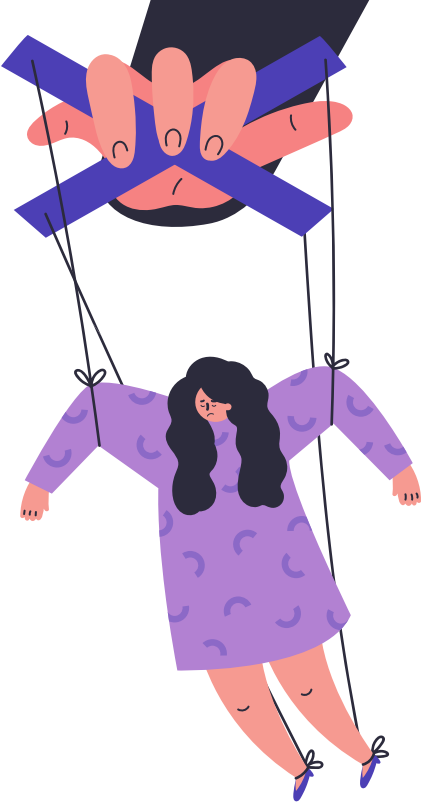

CİNSİYETÇİLİK: MALUMUN İLANI

BU İŞİ KADIN GİBİ YAPACAĞIM

Kadın İşçi Yayınları - Mor Seri

Cinsiyetçilik: Malumun İlanı El Kitabı

Yazan: Sare Öztürk

Editörler: Necla Akgökçe, Serap Güre

Son okuma: Sare Öztürk, Seval Öztürk

Birinci Basım: Ekim 2021

Yönetim Yeri: Osmanağa Mah. Osmancık Sok. No: 9 Kat: 4/20
Betül Han Kadıköy-İstanbul

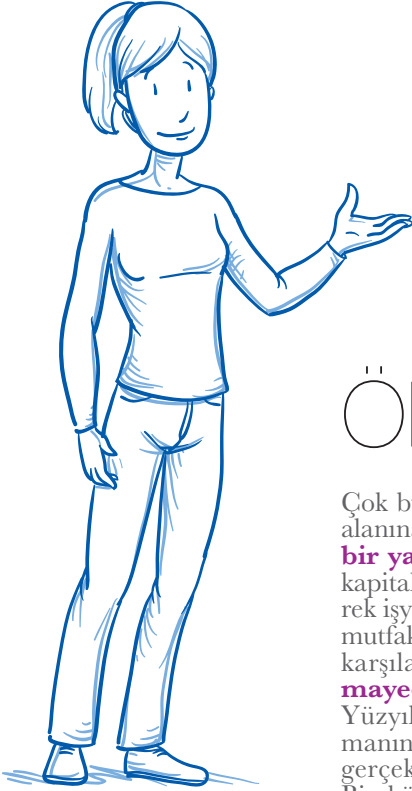
Bu broşürden kaynak göstermek kaydıyla yararlanılabilir.

Friedrich-Ebert-Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği desteği ile yayınlanmıştır.

Kapak - İç Tasarım: Tuna Yıldırım (Clinart Yayıncılık)

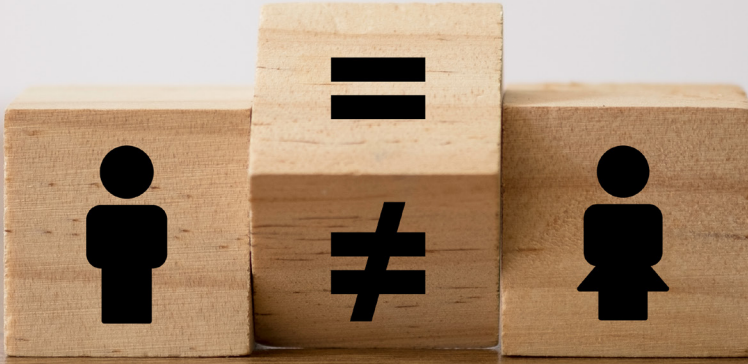
Baskı: Radika Matbaa Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi
info@radikamatbaa.com

Kadın İşçi Dayanışma Derneği
www.kadinisci.org

ÖNSÖZ

Çok büyük konu olan **cinsiyetçilik** hayatın her alanına sirayet etmiş **sistemantik ve hiyerarşik bir yapı** ve bunun adı patriyarka. Patriyarkanın kapitalist sistemle iç içe ve kol kola işlediğini bile-rek işyerlerinde, evde; özel ya da kamusal alanda; mutfakta, sokakta, gündelik hayatın her alanında karşılaştığımız **patriyarkal kapitalizm sermayeden de cinsiyetçilikten de besleniyor**. Yüzyılları bulan bu sistemin yapı taşlarını yıkmamanın büyük toplumsal hareketlerle gerçekleşip gerçekleşmeyeceği tartışması süre gele dursun. Biz küçük hareketlerin, pratiklerin büyük hareketlere giden yolda önemli adımları oluşturduğu tezinden yola çıkarak özel ya da kamusal alanda sıkça karşılaşılan **cinsiyetçi pratik ve söylemleri** konu edineceğiz. Gündelik hayatımızın her alanını kaplayan bu pratiklerin değişmesinin toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yolunda önemli yapı taşları olduğu inancındayız.

Bu kitapçık kapsamında amacımız gündelik hayatta evde, işyerlerinde, sokakta karşılaştığımız cinsiyetçilik pratiklerine odaklanmak. İkili cinsiyet rejimi içinde ezen-ezilen, **güçlü-güçsüz, kadın-erkek** ikiliklerinin nasıl üretildiği, **yeniden üretim** sürecinde kadınlar üzerindeki tahakküm biçimleri, farkında olarak ya da olmayarak yapılan cinsiyetçi pratikler bu çalışmanın merkezini oluşturuyor.

Erkeklerin, erkekliklerinden kaynaklı ayrıcalıklı konumları ve pratikleri doğrultusunda tahakküm kurmaları ve bunlardan nasıl ve ne şekillerde vazgeçmeleri gerektiğine odaklanılacaktır. Cinsiyetçi örnekler üzerinden toplumsal cinsiyet eşitliğinin nasıl sağlanabileceği anlatılmaya çalışılacaktır.

NEDİR BU CİNSİYETÇİLİK?

İkili cinsiyet rejimi içinde bir cinsiyetin diğeri üzerinde tahakküm kurması, ezmesi, biyolojik cinsiyetinden kaynaklı yüceltilmesi cinsiyetçiliktir. Ataerkil sistem içinde erkeğin kadını biyolojik olarak güçsüz olduğu gerekçesiyle ezmesidir. Cinsiyet, cinsel kimlik ve yöneliminden kaynaklı ezilme, ayrımcılığa maruz kalma halidir. Başka bir ifadeyle **ayrımcılığa dayalı bir düşünme ve eylem biçimidir.**¹ Kalıp yargılara dayanır, bundan beslenir. Bilinçli ya da bilinç dışı olarak gündelik hayatın her alanında kendini gösterir.

Daha anlaşılır kılmak için şuna birlikte bakalım:

“Bu işi **adam gibi** yapacağım.” ifadesi bize ne anlatıyor düşünelim. Tersine çevirelim: “Bu işi **kadın gibi** yapacağım.” Sizce anlam değişti mi? Bu size rahatsızlık verdi mi? “Erkek gibi”nin olumlu; “kadın gibi”nin olumsuz bir anlam içermesi cinsiyetçilik örneğidir. Peki, şöyle dersek sizce de daha iyi olmaz mı? “Bu işi düzgün bir şekilde yapacağım.”

¹ Ecehan Balta, Cinsiyetçilik Erişim: <https://feministbellek.org/cinsiyetcilik/>

ERKEK EGEMENLİĞİ VE CİNSİYETÇİLİK

Egemen erkeklik, “dünyada iktidarı elde tutanların sahip olduğu değerler, yönettikleri kurumlar ve geliştirdikleri mekanizma ve politikalar” olarak tanımlanabilir.² Toplumsal iktidar ilişkileri düzenini kaplayan bir işleyiş biçimidir. **Toplumsal cinsiyet pratikleri ile cinsiyetçi paradigma kendini sürekli tekrar eder.** İkili cinsiyet rejimi içinde işleyen bu paradigma kendinden olmayı dışlar; ezer. Buna **kadınlar, LGBTİ+’lar, marjinaller, farklı etnik grupta olanlar** ya da **yaşlılar** örnek verilebilir.

Konumlu iktidar ilişkilerine dayalı olan bu mekanizmanın besleyici unsurları ise; **cinsiyete dayalı iş bölümü** ve **sınıfsal farklar**dır. “Toplumsal cinsiyet sistemi kadınların boyun eğdirildiği, erkeklere tabi kılındığı bir yapıyı oluşturur ve sürekli kılar.”³ Dolayısıyla bu mekanizmanın adı patriyarka; faili erkeklerdir.

---

² Serpil Sancar ve Murat Göç Bilgin, Erkekler, Erkeklikler ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme Çalışması, CEİD Yayınları, Haziran 2021, s:25.

³ A.g.e s:28.

Hayatın her alanını kaplayan çok büyük mekanizma olan ataerkil sistem içinde erkeklerin kaplamış olduğu bu alandan geri çekilmeleri, erkeklerin norm ve normal kabul edilen ayrıcalık ve imkânlardan vazgeçmelerinin⁴ **toplumsal cinsiyet eşitliğine giden yolda** dönüm noktası olabileceği kanısındayız. Bunu anlaşılabilir kılmak için kadınların maruz kaldığı bazı cinsiyetçilik örneklerine dikkat çekerek farkındalık yaratmaya çalışacağız. Bu noktada temennimiz erkeklerin de dönüp çuvaldızı kendilerine batırmaları, konumlarını sorgulamaları ve cinsiyetçi pratiklerden vazgeçmeleridir.

---

⁴ İlkay Özküraplı, Vazgeçmenin İmkânları Üzerine, 6. Siyasal Psikoloji Konferansı- 7. Oturum: Egemenlik, Kırılganlık, Vazgeçmeme, Erişim: <https://www.youtube.com/watch?v=9IoBiaMnAaM>

Gündelik Hayattan Örnekler:

İşyerinde:

• Cinsiyete, cinsel kimliğe ya da bedene yönelik yapılan **cinsiyetçi şakalar** cinsiyet ayrımcılığını ve cinsiyetçiliği keskinleştirir; ayrımcılığı besler. Bu şakaları yapmak cinsiyetçi bir davranış olduğu gibi bu şakaların yapıldığı ortamda sessiz kalmak, şakaya gülmek ya da bunları yaygınlaştırmak da suç ortak olmak anlamına gelir. Örneğin:

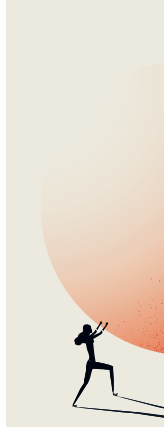
□ Birinin şişman ya da zayıf, güzel ya da çirkin, güçlü ya da güçsüz olduğuna yönelik rahatsız edici ifadeler bedene saldırıdır ve cinsiyetçilik içerir. Bir kadının bedenine yönelik yapılan şakalar sözlü saldırıdır ve bu kadın olmasından kaynaklı karşılaştığı bir durumdur. Tek bir beden tipinin olmadığı akılda tutularak kadın ya da erkeklere dayatılan bedenlerin ötesinde başka bedenlerin de olduğu unutulmamalıdır.

• Bir kadının işyerinde yaşadığı tacizi yöneticisine/ustasına söylediğinde gerekli mekanizmaları ve işleyişi başlatmak elzemdir. Genellikle bu durum **erkek yöneticiler tarafından görmezden gelinir**; erkek dayanışması kurulur.

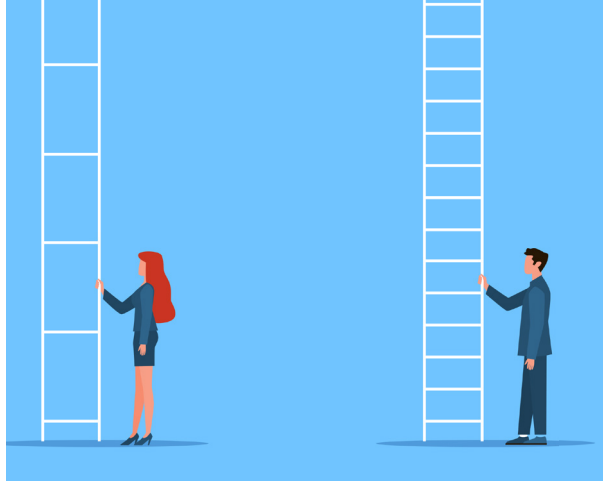
Örneğin:

□ Ustası tarafından mobbinge maruz kaldığını, ustanın başka kadınları taciz ettiğini söyleyen kadın şöyle bir cevap ile karşı karşıya kalabilmektedir: “Şu an sinirli olduğum için yapıyordum, siniri geçtikten sonra yapmaz”; “Ya o adam dang dung biri, taciz olduğunu bilmeden yapıyor, hem o kadın arkadaş şikâyet etmiyor da sana ne oluyor, sen tacize takıntılısın, iftira atıyorsun”⁵

Bu noktada erkek dayanışmasına değil; yaşanan mağduriyetin giderilmesi için bir an önce harekete geçilmesi gerekir. Bu ve benzer durumlarda kadın işçilerin de çıkarlarını savunmak zorunda olan sendika temsilcileri tarafından **“kadının beyanı esastır, erkek aksini ispatlamakla yükümlüdür”** ilkesi benimsenmelidir.

⁵ Bahar Gök, Sirtimizdaki hançer ‘bizim “solcu” sendikacılar’: 2, Kadın ve LGBTİ+ haklarından bihaber ‘demokratlar’, Erişim:<https://www.kadinisci.org/2021/07/13/sirtimizdaki-hancer-bizim-solcu-sendikacilar-2/>

- İşyerinde ast ya da üstünden bir ricada bulunurken, iş isterken **“ablacım, abicim, bacım, canım, tatlım vb.”** ifadeler kullanmak cinsiyetçilik içerir. Öte yandan genellikle yaş olarak büyük olanların kendilerinden küçüklere söylemesi ya da üst bir pozisyonda olan kişinin alt birimde çalışan birine bu ifadeleri kullanması da hiyerarşinin kurulduğunun göstergesidir. Örneğin:

□ Bir kafedesiniz ve garsona “Canım bakar mısın?; Ablacım iki çay” şeklindeki ifadeler kendini merkeze alan bir yerden hiyerarşi kurarak çalışmanı alt gören bir ilişki kurar ve elbette ki cinsiyetçi ifadelerdir.

- “Hayır” bir flört biçimi değildir. **Toplumda bir kadın bir erkeğe “Hayır” dediğinde bu naz yapma ya da flört olarak algılanabiliyor.** Bir kadın “Hayır” diyorsa bunun hayır demekten başka anlamı yoktur; istemiyordur. Kadın hayır dediği halde ikna etmeye çabalamak tacizdir. Feminist hareketin “Hayır hayır demektir!” sloganı tam da bunu anlatır. Bunun yanı sıra kadın, itiraz edemediği durumlarda sessiz kalabilir; unutulmamalıdır ki “Sessizlik onay değildir.”
- İşyerlerinde, okulda ya da arkadaş gruplarında “el kol şakaları” olarak yapılan hareketlerin büyük bir bölümü şaka değil tacizdir. Maruz kalan kişi bunu istemiyor, hoşlanmıyorsa, onun tepkilerine bakmadan bu tutum sürdürülüyorsa, bu da tacizdir, karşıdakinin cinsiyetçiliğinden kaynaklanır. Biri ile konuşurken rızası olmadan onun eline koluna dokunmak, ona vurmak ya da sarılmak cinsel saldırıdır ve tacizdir.⁶

Örneğin:

- İşyerinde çalışma arkadaşı ile konuşurken el kol şakasına maruz kalan bir kadın açıkça “Bu yaptığın taciz. Bunu bana yapma!” diyebilir. Ancak bazı anlar vardır ki kadın bunu açıkça ifade edemeyebilir. Böyle durumlarda rahatsız olduğunu beden dili ile ifade edebilir. Birkaç adım uzaklaşma, konuşurken kolları kapatma, göz devirme gibi davranışlar ile de rahatsızlığını belli edebilir. Bu davranış biçimleri de HAYIR anlamına gelir.

- Onay inşası **“kişinin onay vermediği herhangi bir cinsel davranışta onay almak için kişinin karar verme yetisini manipüle etmek”** anlamına gelir. Başka bir deyişle; Hayır’ı Evet’e dönüştürmeye çalışmak anlamına gelir. Örneğin:

- Kişi istemediğini ifade etmesine rağmen ona vaatlerde bulunmak, işyerinde kişiyi işinden atırmakla tehdit etmek ya da kendisi ile birlikte olursa yükseleceği vaadinde bulunmak, hediye almak ve ısrar etmek şeklinde kişinin kararını manipüle eden davranış biçimleri kişiyi onaya zorlama anlamına gelir.

---

⁶ Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, Kavramlar Sözlüğü, Erişim: <https://cinselsiddetlemucadele.org/kavramlar-sozlugu/>

• İşyerlerinde LGBTİ+’lara yönelik **ayırıcı, dışlayıcı** söylemler çokça karşılaşılan cinsiyetçi pratiklerden biridir. **Cinsel yönelimi, cinsiyet kimliği nedeniyle kişiler işyerinde taciz ve mobbinge maruz kalır.** LGBTİ+’lara yönelik ayrımcılık en çok iş görüşmelerinde yaşanır.⁷ Örneğin:

- Bireyler cinsel yönelim ya da cinsiyet kimliğinin işe alma gerekçesi olarak sunulabileceğinden kendilerini gizler.
- LGBTİ+ olması nedeniyle işyerinde kişiye mobbing uygulanır ve istifaya zorlanır. Cinsiyetçi söylemlerle sıkıştırılır.

• Sendikaların özellikle toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda harekete geçmesi bunu göstermek değil, pratikte, uygulamada ısrarcı olması gerekir. **Sendikalarda uzman ve yönetim kadrosunda kadınların bulunması** işçi hareketlerinde kadınların örgütlenmesinin ve kadın hareketinin güçlenmesinin önünü açar.

• **Toplu İş Sözleşmeleri’nde (TİS) toplumsal cinsiyet eşitliğine dair maddelerde ısrarcı olmak,** kadınlara regl izni gibi maddelerin yanı sıra babalık izninin de TİS’de yer alması toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına giden yolda önemli bir eşik.

• Yönetim kurulu, konferans, toplantı gibi etkinliklerde cinsiyet eşitliğini gözetmek ve **eşit temsilde** ısrarcı olmak. Etkinlikte kadınların sözünü kesmemeye dikkat etmek ve eşit söz hakkı vermek.

• İşyerlerinde ve sendikada erkek üyelere cinsiyetçilik, cinsiyetçi tutum ve davranışlar ve cinsiyetçi dil hakkında **eğitimler verilmeli.** Onlara neyin yapıp neyin yapılmaması gerektiği teker teker anlatılmalıdır.

⁷ Yıldız Tar, ‘LGBTİ’lere ayrımcılık daha çok iş görüşmelerinde yaşanıyor’, Erişim: <https://kaosgl.org/haber/lsguolgbtirsquolere-ayrimcilik-daha-cok-is-gorusmelerinde-yasaniyorrsquo>

Gündelik Hayattan Örnekler:

Evde:

• Erkeklerin kadınlara göre ev işlerine daha az zaman ayırdığı biliniyor. Öte yandan ev işi yaptığını ifade eden erkeklerin ise şu sözlerini sıkça duyarız: “Anneme ev işlerinde yardımcı oluyorum.” ya da bir kadın “Eşim ev işlerinde bana destek oluyor.” **Ev işleri kadının yükümlülüğünde ya da sorumluluğunda değildir.** Bu ifadeler her ne kadar erkeklerin ev işi yaptığını söylese de bu işin asıl sorumlusunun kadınlar olduğunu söyler ve cinsiyetçi iş bölümünü yeniden üretir. Ev işlerinde yardım ya da destek değil eşit iş bölümünün sağlanması gerekir.

• Ev içinde erkeğin yaptığı işlerin yüceltilmesi gibi durumlarla sıkça karşılaşırız. Örneğin:

Akşam yemeğine misafir gelir ve tüm yemekleri kadın, salatayı da erkek yapmıştır. Masada erkeğin yaptığı salata gündem olur, o konuşulur, iş yüceltilir, daha da ileri gider, erkek tebrik edilir. Kadın salata dışında tüm yemekleri yapmasına rağmen yemek yapmanın kendisi, kadının zaten görevi kabul edildiğinden bu görünmez. Erkeğin salata yapması yüceltilecek bir şey değildir. Bu cinsiyetçi iş bölümünün yeniden üretilmesidir.

• Erkeklerin ev işlerini paylaştıkları noktada hangi işleri yaptıkları önemlidir. Erkekler ev işlerinin hangilerini yapıyor? sorusunun cevabı genellikle şöyledir: Yemek yapar; bulaşık makinesini yerleştirir; çocukları uyutur. Peki, şunları hiç düşündünüz mü?:

- Balkona çamaşır asıyorlar mı?
- Bebeğin bezini değiştirdiler mi?
- En son ne zaman tuvalet temizlediler?

- **Çocuk, yaşlı ve hasta bakımından sadece kadınlar sorumlu değildir.** “Ev içindeki bakım emeğinden kadınlar sorumludur” gibi son derece cinsiyetçi bir algı kamusal alandaki istihdama yönelik politikaları da etkiler. Dolayısıyla özel alandaki cinsiyetçi iş bölümü kamusal alanın da belirleyicisidir. Bu nedenledir ki **özel olan politiktir.**

Sizce de şu örnekler cinsiyetçiliğin göstergesi değil mi?:

- Yaşlı bakım merkezlerinde çoğunlukla kadınlar çalışır.
- Öğretmenlik kadınlara uygun bir meslek olarak görülür.
- Hemşirelik kadın mesleği olarak kabul edilir.
- Okul öncesi eğitimdeki öğretmenlerin neredeyse tamamı kadındır.
- Sendikacılık erkek mesleğidir, çünkü sendikacının günü gecesi belli değildir.

Gündelik Hayattan Örnekler:

Sokakta:

- Geçtiğimiz yıllarda İstanbul Feminist Kolektif tarafından yapılan “Bacaklarını Topla Yerimi İşgal Etme” kampanyası oldukça dikkat çekicidir. Kampanya toplu taşımada erkeklerin bacaklarını V şeklinde açıp oturarak, yanlarındaki kadınların dar alanlarda sıkışmasına neden olmasına dikkat çekmek için yapıldı. Doğrudan bir taciz olarak ifade edilemeyen ancak rahatsızlık veren bu durum bir kampanyaya dönüştü. Başta kadınlar olmak üzere erkekler de bu durumdan rahatsız olduğunu dile getirdi. Ve bu kampanya kamusal alanda kadınların alan açma mücadelelerinden biri oldu³.
- İş çıkışlarında ya da sokakta kadınlara laf atmak, kadın arkadaşınızsa bile cinsiyetçiliktir.

SONUÇ YERİNE

Petrol İş Kadın Dergisi'nde yer alan "Eğiterek Değiştireceğiz" başlıklı yazıda kadınların çalışma yaşamında ve ev içinde yaşadıklarına, cinsiyetçi iş bölümüne dikkat çekiliyor. Erkeklerin eğitimlerle değişebileceği, bugün gelinen noktada eskiye göre durumun daha iyi olduğu belirtiliyor. Ancak yine de bunun yeterli olmadığını altı şu sözlerle çiziliyor:

"Ben haklı olduğumu hep kabul ettiriyorum ama icraat yok. Erkekler gerçekten artık eskisi gibi değiller, fakat onların yine de ayrıcalıkları var. Daha az sorumluluk alıyorlar."⁹

Cinsiyetçiliğin birkaç örnekle anlatılamayacak kadar büyük bir mesele olduğunun farkındayız. Buradaki örneklerden vazgeçmek, bunlardan yola çıkarak başka pratikler noktasında soru işaretleri yaratmış olmayı umuyoruz. Yukarıdaki alıntıda söylendiği gibi **erkeklerin hâlâ ayrıcalıkları var**. Toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesine erkeklerin de katılması bu noktada önemli. Ancak bu katılım kadınlar adına konuşmak değil, kapladıkları alanı daraltarak, konfordan ve ayrıcalıklardan vazgeçerek sağlanacak bir katılımdan söz ediyoruz.

İşyerinde, evde, arkadaş grubunda başlayan küçük bir değişim ya da dönüşümün yarını kurmada önemli bir adım olarak görüyor *Karanlıktaki Umut*'a inanıyoruz.¹⁰

⁸ Çiçek Tahaoğlu, Kadınlar "Bacaklarını Topla, Yerimi İşgal Etme" Diyor, Erşim: <https://m.bianet.org/bianet/kadin/154999-kadinlar-bacaklarini-topla-yerimi-isgal-etme-diyor>

⁹ Necla-Selgin, Eğiterek Değiştireceğiz, Petrol-İş Kadın Dergisi, Ocak 2004, Sayı 7, s:13 Erişim: [https://www.petrol-is.org.tr/kadindergisi/pdf/7%20\(Ocak%202004\).pdf](https://www.petrol-is.org.tr/kadindergisi/pdf/7%20(Ocak%202004).pdf)

¹⁰ Rebecca Solnit, *Karanlıktaki Umut*, Çev: Şeyda Öztürk, Siren Yayınları, İstanbul, 2019

ERKEKLER İÇİN DAVRANIŞ KILAVUZU¹¹

1-Kadınlara alan açın...

Birçok kadın sokakta gezinirken -özellikle de geceleri veya yalnızken- kendilerini güvensiz hisseder. Tanınmadıkları bir erkeğin fiziksel olarak çok yakınlaşması tedirginlik yaratır ve güvensizliğini artırır. Karanlık bir sokakta bir kadınla yolun aynı tarafındaysanız yolun karşısına geçin bu şekilde takip edildiği şüphesinden kurtulur.

2- Bacaklarınızı açıp yayılmayın.

Toplu taşıma araçlarında, metroda ayakta dikilirken arınıza mesafe koyun. Koltukta otururken bacaklarınızı yaymayın, yayılmayın, toparlanıp oturun.

3-Bir kadın bir şeyin cinsiyetçi olduğunu söylüyorsa, o öyledir. İsrar etmeyin. Ona inanın.

4-Patriyarkanın kadınlara yüklediği toplumsal cinsiyet rollerine karşı dikkatli olun.

Eşli bir buluşmada ve yemek davetlerinde kadınlar mutfak işi yapıp erkekler muhabbet ediyorsa dinamikleri değiştirin; erkekleri de iş yapmaya yöneltin.

5-Ev işlerinin yarısını ya da daha fazlasını siz yapın.

Ev işlerini her zaman, kendi iradenizle, sizden istenmeden, bahane bulmadan yapmalısınız. Kadınların bazılarının evcil alışkanlıkları ve karşılığı ödenmeyen ev emeğine dair içselleştirilmiş fikirleri büyük ölçüde cinsiyetçidir ve erkeklerin çıkarımadır; buna karşı savaşmanın sizin için bir sorumluluk olduğunu kabul edin.

6-Toplumsal cinsiyete bağlı dolaylı veya doğrudan güç eşitsizliği konusunda duyarlı olun.

“Fitrat” olarak kanıksanmış olan ve ırk, sınıf, toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim, yaş vesaireye dayandırılan güç dengesizliklerinin farkında olun. Bunlardan faydalanarak ayrıcalıklı bir konuma geldiğimizde kendinizi eğitin ve daha adil ve eşit paylaşımlara yönelin. Diyelim ki ev içi birlikteliğinizde eve daha çok gelir getiren sizsiniz, bunun cinsiyetçi ücret politikasından kaynaklandığını farkında olun, ev içi kaynaklarınızı ve ev işlerini eşit olarak bölüşün ki partnerinizin ekonomik bağımsızlığı artsın.

---

¹¹ Bu metin Pamela Chark'ın "Feminizm Yolunda Erkeklerin Atması Gereken Pratik Adımlar" listesinden derlenmiştir. Listenin tamamı için: <http://esitlikadaletkadın.org/feminizm-yolunda-erkeklerin-atmasi-gereken-pratik-adimlar/>

7- İsim politikası konusunda eşitlikçi olun.

Parterinizle beraber evlilik gibi bir kuruma dahil olmayı düşündüyseniz, ikiniz de soyadlarınızı koruyun. Eğer aranızda ortak soyad kullanma yönünde bir tercih oluştuysa, Türkiye koşullarında bir miktar bürokrasi gerekse de sizin de eşinizin soyadını alabileceğinizi unutmayın. Bunu ona söyleyin.

8- Kadınlarla olan romantik ve cinsel ilişkilerinizde dürüstlüğün ve saygının hâkim olmasını sağlayın.

İlişkide olduğunuz kadınlara davranış biçiminiz kadınlara karşı tutumunuzun aynasıdır. Biraz feminizm okuyun, feministlere kulak verin, eşinize pislik gibi davranmayın.

9- Çocuğunuz varsa, ebeveynlik sorumluklarını eşit olarak yüklenin.

Çocuklarınız küçükken evde kalma ve bakımlarını üstlenme konusunda istekli olun. Bakım sorumluluklarının en az yüzde 50'sini üstlenin. Bebeklerin altını değiştirin, sağlık durumlarıyla ilgilenin. Bu oranı, çocuklarımızla “oyun vakti” konusunda da koruyun.

10- Ev içi ilişkilerde para konusunda sorumlu davranın.

Para konusundaki sorumsuzluğunuzun, bütçenizi paylaştığınız (ve erkek egemen sistem yüzünden eşitsiz kazanç edinen) kadınlara zarar verdiğini unutmayın. Bu feminist bir meseledir. Kredi kartı borcunuzun/ısrafınızın/kumar ve içki sorununuzun, eşinizin ekonomik hayatını ve geleceğini etkilemesine izin vermeyin. Ev içi bütçeyi paylaşın, mali sorumluluğunuzu yüklenin ve bütçenin yönetiminde açık ve dürüst olun.

11- Kadınları süzmeyin, onlar hakkında yorum yapmayın.

Sırf istiyorsunuz ve yapabiliyorsunuz diye kadınlara yiyecekmiş gibi bakmayın. Birini çekici bulabilirsiniz, ama bunu fark etmek ile rahatsız etmek arasında kesin bir çizgi vardır. Yorumlarınızı, bakışlarınızı fark eden kadının rahatsız olabileceğini unutmayın.

12- Online cinsiyetçilikle karşılaştığınızda tepki verin.

İnternet ortamında, bilhassa sosyal medya platformlarında cinsiyetçi şeyler söyleyen ya da paylaşımlara itiraz edin ve onları uyarın.

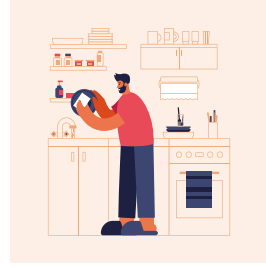
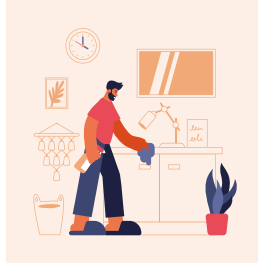
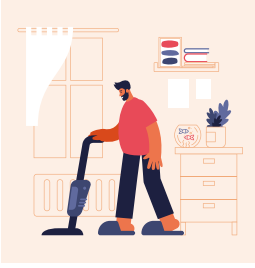
13-Bir erkek olarak cinsiyetçiliğe engel olabileceğiniz alanlara yerleşin.

Erkekler arası veya karma muhabbetlerde cinsiyetçi yorumlar, şakalar yapan erkeklere karşı çıkın. Bir kadını rahatsız olduğu bir erkeğe maruz kalırken görürseniz dostane bir şekilde ona o adamdan kurtulması için yardımcı olun.

14- Kendinizi cinsel rıza hakkında eğitin ve cinsel ilişkilerinizde açık ve net bir rıza iletişimi kurduğunuzdan emin olun.

15-Erkek arkadaşlarınızla ilişkilerinize dikkat edin “sürekli onaylayan ya da sessiz kalan “kanki, kardo, kardeşim” olmayın. Onu uyarın.

Bir erkek arkadaşınız cinsiyetçi şeyler yapıyorsa (sorumluluklarını üstlenmeyen bir babaysa, kadınları aşağılıyorsa. cinsiyetçi şakalar yapıyorsa, partneriyle ortak büt-

çelerini gizlice harcıyor, vs.) dürüst olun ve onu uyarın. Bir kadın sizi uyardıysa arkadaşınıza kefil olup “aa hiç böyle şeyler yaptığını”, duymadım demeyin. Kadının doğru söylemiştir. Yaptıklarını yanlış bulduğunuzu, arkadaşınıza söyleyin, sizin ne düşündüğünüzü bilsin.

16-Kadın arkadaşlarınız, dostlarınız olsun.

Kadın arkadaşınız yoksa neden hiç olmadığını düşünün ve hemen arkadaş edinin. Bu ilişkinin sahici ve anlamlı olmasına dikkat edin. Birbirimizi ne kadar düşünersek, ne kadar irtibatlı olursak, eşitlikçi bir toplum yaratma şansımız o kadar artar.

17- Kadınların giyimi konusunda zabıtalık yapmayın.

Kadınlar küçüklüklerinden itibaren belirli güzellik normlarının baskısı altında kayıyorlar. Onlara bu normlara uymadıklarını söylemeyin, buna dair davranışlarda bulunmayın, onları bu kriterlere uymaya zorlamayın. Tam tersi bir şekilde, onları bu normları ciddiye almamaya zorlamak da feministçe bir hareket değildir. Bu normlara uymayan kadınlara da türlü zorluklar yaşatıldığını ve kimsenin feminist bir kahraman olmak için bu zorluklara göğüs germek zorunda olmadığını bilin. Kadınların kendi bedenlerinin nasıl görüneceğine ilişkin seçimlerine burnunuzu sokmayın. Sizi ilgilendirmez.

18- Başka erkeklerle diyaloglarınıza feminizmi dahil edin.

Babanız ve bir erkek arkadaşınız ev işleri yapmıyorsa ona bunu yapması gerektiğini hatırlatın. Bir arkadaşınız kız arkadaşını aldatıyorsa veya hakkında ileri geri konuşuyorsa ona uyması gereken saygı kurallarını hatırlatın. Sizden küçük erkeklerle, kardeşlerinize, oğullarınızla bu konularda konuşun.

19-Erkekliğinizin kazanılmamış bir ayrıcalık olduğunu ve sizin ondan vazgeçmeniz gerektiğini, kadınların bunun üstesinden gelmek için çaba sarf etmek zorunda olmadıklarını kabul edin.

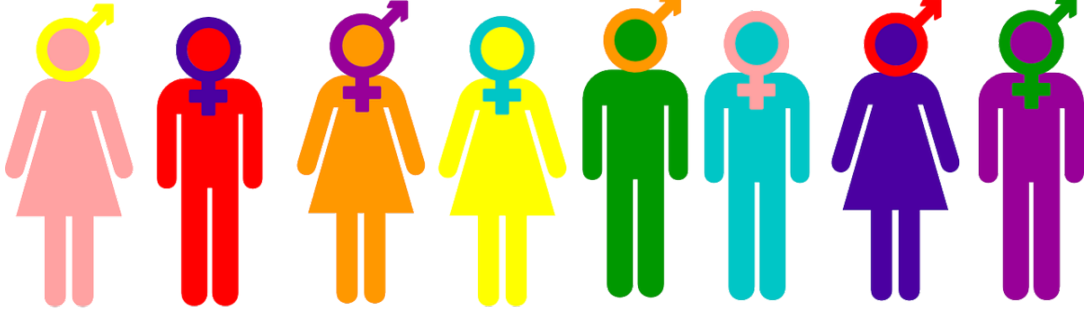
20- Kadın akıl hocaları edinin.

Kendinize bir akıl hocası/çalışacak bir sivil toplum kuruluşu veya sendika arıyorsanız, bunun kadınlarca idare edilen bir yapı olmasını tercih edin. Kadının otorite olduğu bir konumda çalışmanın size öğreteceği şeyler olacaktır.

Kaynaklar

- Balta, Ecehan. Cinsiyetçilik, Erişim: [https://feministbellek.org/cinsiyetcilik/Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, Kavramlar Sözlüğü](https://feministbellek.org/cinsiyetcilik/Cinsel%20Şiddetle%20Mücadele%20Derneği,%20Kavramlar%20Sözlüğü), Erişim: <https://cinselsiddetlemucadele.org/kavramlar-sozlugu/>
- Gök, Bahar. Sırtımızdaki hançer 'bizim "solcu" sendikacılar': 2, Kadın ve LGBTİ+ haklarından bihaber 'demokratlar', Erişim: <https://www.kadinisci.org/2021/07/13/sirtimizdaki-hancer-bizim-solcu-sendikacilar-2/>
- Necla-Selgin, Eğiterek Değiştireceğiz, Petrol-İş Kadın Dergisi, Ocak 2004, Sayı 7, s:13 Erişim: [https://www.petrol-is.org.tr/kadindergisi/pdf/7%20\(Ocak%202004\).pdf](https://www.petrol-is.org.tr/kadindergisi/pdf/7%20(Ocak%202004).pdf)
- Özküraplı, İlkay. Vazgeçmenin İmkânları Üzerine, 6. Siyasal Psikoloji Konferansı- 7. Oturum: Egemenlik, Kırılganlık, Vazgeçmeme, Erişim: <https://www.youtube.com/watch?v=9IoBiaMnAaM>
- Sancar Serpil ve Göç Bilgin, Murat. Erkekler, Erkeklikler ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme Çalışması, CEİD Yayınları, Haziran 2021, s:25.
- Solnit, Rebecca. Karanlıktaki Umut, Çev: Şeyda Öztürk, Siren Yayınları, İstanbul, 2019
- Tahaoglu, Çiçek. Kadınlar "Bacaklarımı Topla, Yerimi İşgal Etme" Diyor, Erişim: <https://m.bianet.org/bianet/kadin/154999-kadinlar-bacaklarini-topla-yerimi-iggal-etme-diyor>
- Tar, Yıldız. 'LGBTİ'lere ayrımcılık daha çok iş görüşmelerinde yaşanıyor', Erişim: <https://kaosgl.org/haber/lsquolgbtirsquolere-ayrimcilik-daha-cok-is-gorusmelerinde-yasaniyorrquo>
- <http://esitlikadaletkadin.org/feminizm-yolunda-erkeklerin-atmasi-gereken-pratik-adimlar/>

♀ Kadınışçi

Her yerde her türlü emek hallerimiz için

Destekleyen Kurum

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**